

Gyurcsány Ferenc Miniszterelnök Úr részére
Miniszterelnöki Hivatal
1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 1-3.

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

A sajtóból értesültünk arról, hogy a kormánya megkezdte az Alkotmánybíróságnak a kábítószerrel való visszaélésre vonatkozó határozata által előírt törvényi változtatások előkészítését. Örömmel nyugtáztuk azt a nyilatkozatát is, amely szerint a kormány nem kíván visszatérni az Orbán-kormánynak a drogfogyasztó fiatalok büntetőjogi üldözésén alapuló hibás gyakorlatához, és a jövőben is a megelőzésre és a kezelésre helyezné a hangsúlyt.

Az Alkotmánybíróság decemberi döntése nehéz helyzet elé állította azokat a szakembereket, akik hosszú évek óta azt hangsúlyozták a nyilvánosság előtt, hogy egy igazságos és ésszerű drogpolitikának nem az elrettentésen és a büntetésen, hanem az őszinte párbeszédre és önkéntességre kell alapulnia. Ez a vélemény fogalmazódott meg azon a sajtótájékoztatón is, amelyet az ország tíz vezető drogpolitikai szakembere tartott három nappal a határozat kihirdetése után. Ma Magyarországon a 18 éves középiskolás diákoknak mintegy egynegyede kísérletezett már illegális drogokkal, Budapesten a 18 és 35 év közötti fiatalok 40%-a kipróbálta már a marihuánát, többségük közös fogyasztás alkalmával valószínűleg át is adta társainak azt. Ilyen körülmények között az AB határozat következményei kiszámíthatatlanok és tragikusak lehetnek: a határozat következtében előállt helyzet szerint a büntető jogszabályok **nem a drogok, hanem a magyar ifjúság ellen hirdetnek háborút.**

Sokak szerint a drogfogyasztás büntetőjogi üldözésének megszüntetése „rossz üzenetet” küldene a fiataloknak. Minden felelősséggel gondolkodó magyar állampolgárnak fel kell tennie azonban a kérdést: vajon valóban a büntető törvénykönyv a legmegfelelőbb eszköz arra, hogy a üzenjünk a fiataloknak? Vajon nincsenek hatékonyabb és ésszerűbb eszközök arra, hogy párbeszédet kezdeményezzünk velük? Vajon milyen üzenetet küldünk ezzel a fiatalságnak a demokráciába vetett bizalmunkról? Úgy gondoljuk, hogy miközben a fiatalok nem elhanyagolható része alkalmi használóként fogyaszt tiltott drogokat, a **drogfogyasztás kriminalizációja hosszú távon olyan káros hatással lehet a felnövekvő generációknak a törvényes rendbe vetett bizalmára, amely sokkal jobban veszélyezteti a demokratikus jogbiztonságot, mint az esetleges alkalmi vagy rendszeres drogfogyasztás.** Arról sem feledkezhetünk meg, hogy ha valaki ellen büntető eljárás indul, az stigmatizálást és

marginalizálódást eredményezhet, mely szintén jobban veszélyeztetheti egy fiatal érvényesülését, mint maga a drogfogyasztás.

Kérjük, a törvény-előkészítő munka során vegyék figyelembe azt is, hogy az Európai Unió legtöbb tagállama már a gyakorlatba is átültette ezt a felismerést, és **nyugati szomszédainknál jelenleg általános trendet képez a dekriminalizáció valamely formája.** Az elmúlt évben két EU tagállamban is dekriminalizálták a kannabisz személyes használatra történő birtoklását (Nagy-Britannia és Belgium), az Európai Parlament számos magyar képviselő által is megszavazott december 15-ki határozata pedig azt javasolja, hogy **a jövő drogpolitikájának nem a büntetőjogon, hanem az ártalomcsökkentésen kell alapulnia.** A magyar drogszabályozás mind az összes tagállam, mind az újonnan csatlakozott országok viszonylatában igen szigorúnak számít. A Cseh Köztársaságban például a rendőrségi statisztikák szerint a kábítószerrel visszaélés miatt kezdeményezett eljárásoknak mindössze 10%-a indult fogyasztók ellen, míg Magyarországon ez az arány fordított: **az eljárások 90%-a fogyasztók ellen irányul!** A legújabb hírek szerint még a hagyományosan konzervatív Lengyelországban is egy olyan törvényjavaslaton dolgozik jelenleg az Egészségügyi Minisztérium, amely kivenné a fogyasztást a büntető törvénykönyv hatálya alól.

Álláspontunk szerint kihasználva a jelenlegi törvényhozási kényszert a kormánynak egy olyan törvényjavaslatot kell az Országgyűlés elé terjesztenie, amely tükrözi a hazai és nemzetközi drogpolitika évtizedes tapasztalatait. Ezek a tapasztalatok egy olyan helyzet megteremtését teszik kívánatossá, melyben az **illegális drogok fogyasztóit nem terheli büntetőjogi felelősség,** ugyanakkor az **önkéntes prevenció és kezelési lehetőségek minél szélesebb köre** áll a rászorulóknak rendelkezésére.

A 2003. március 1-én hatályba lépett szabályozás maradéktalan helyreállítása illetve változtatás nélküli megerősítése ellen számos érv szól.

- Sem a kezelés, sem a prevenció nem hatékony és nem is etikus, ha azt kötelező érvénnyel írják elő minden lebukott droghasználónak, legyen az alkalmi vagy problémás fogyasztó. A sikeres kezelés kulcsa az **önkéntesség** és a **speciális kockázati célcsoportokra** való irányultság. Az elterelés intézménye egyik feltételt sem valósítja meg, bár vitathatatlanul jobb megoldás a bíróság elé állításnál és büntetés kiszabásánál.

- **Költség-hatékonysági** szempontból az elterelés szintén aggályos, hiszen problémamentes droghasználó fiatalok ezreit veszi fel a terápiás rendszerbe, nem a valós szükségletek, csupán annak alapján, hogy indult-e ellenük rendőrségi eljárás. Ez jókora erőforrásokat von el a valódi kockázati csoportokra irányuló prevenció és terápiás erőfeszítésektől.
- Az elterelés csupán az ügyészségi szakaszban választható, a kriminalizáció káros hatásainak jelentős része pedig már a rendőrségi szakaszban érezteti hatását. A büntetőjogi üldözésnek egyszerűen **nem reális alternatívája** az ügyészségi szakaszban végrehajtandó elterelés.
- Az érdemi változtatás nélküli visszaállítás továbbra sem adna választ arra a kérdésre, **hogy vajon miért nem tesz a magyar büntetőjog semmilyen különbséget az egyes tiltott szerek között azok egészségügyi, szociológiai és kriminológiai veszélyessége alapján.** Ez a helyzet kedvezőtlen mind a drogok keresleti, mind a kínálati piaca szempontjából.

Fentiek miatt ezért arra kérjük Miniszterelnök Urat, hogy fontolja meg **a kábítószeres személyes használatra történő megszerzésének és tartásának a kivételét a büntető törvénykönyv hatálya alól. Lehetséges megoldásként felmerülhet az is, hogy erre első lépésben csak a kannabisz-származékok (marihuána, hasis) tekintetében kerüljön sor** – a magyar drog-jogi szabályozás gyakorlatának tanúsága szerint ugyanis pontosan a fenti, legenyhébbnek tekinthető tiltott szerek miatt indul az eljárások többsége. Egy ilyen megoldás tehát nem csak a különböző veszélyességű szerek különböző jogi kezelésének kérdésére adna régen várt adekvát választ, hanem a gyakorlatban jelentősen javítana helyzeten.

A csekély mennyiségű drog saját célra való megszerzésnek és a tartásának szabálysértési jogba helyezése egyben kellő garanciákat nyújtana arra, hogy a kábítószer-probléma a közrendet valóban veszélyeztető jelenségeivel kapcsolatban a hatóságok a szükséges eréllyel léphessenek fel, míg a kísérletező fiatalok százezrei mentesüljenek a kriminalizáció káros hatásai alól. Álláspontunk szerint a fogyasztás problémásabb esetei (pl. a fiatakorúakkal való közös használat) továbbra is büntetőjogi kategória maradna, de a tipikusan fogyasztói típusú cselekményeket elkövetők ezekben az esetekben is választhatnák az elterelést.

Ez a lépés különösen jótékony hatással lenne a **rendőrség bűnmegelőzési szerepvállalására** nézve, mivel a büntető funkcióval szemben a megelőző-segítő funkció juthatna érvényre, és ez nagyban növelné a drogfogyasztó fiatalok hatóságokkal szembeni bizalmát, illetve elősegítené a **kezelőhelyek és bűnüldöző szervek közötti szoros együttműködés** kialakulását.

Fontos szempontként figyelembe kell vennünk a **vér és nemi kapcsolat útján fertőző betegségek problémáját** is, melyek komoly krízishelyzetet okoznak keleti szomszédainknál (Ukrajnában a lakosságnak majdnem 1%-a HIV-fertőzött, 80%-uk intravénás droghasználat útján kapta el a vírust). A hasonló katasztrófális HIV/AIDS és hepatitis C járványok megelőzésének hatékony módszerei (methadon kezelés, tűcsere, ártalomcsökkentő felvilágosítás, önkéntes szűrés) csakis akkor működhetnek teljesen zavartalanul és valóban hatékonyan, ha a kockázatvállaló drogfogyasztók félelem nélkül kereshetik fel az egészségügyi szolgáltatásokat, illetve ha a hatóságok képviselőiben a kezeléshez hozzásegítő partnert látnak.

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Meggyőződésünk, hogy a kábítószerrel kapcsolatos társadalmi és közegészségügyi problémák visszaszorításának egyetlen, valóban hatékony módja a kirekesztettség csökkentésében, az esélyteremtésben és az egészségügyi szolgáltatások szélesítésében rejlik. Arra kérjük ezért Önt és kormánya tagjait, hogy a készülő új szabályozás legyen tekintettel a fent kifejtett szempontokra, és hogy a félelmek, előítéletek és morális szempontok hangsúlyozása után végre **biztosítson teret egy olyan drogpolitikának, mely a valódi közegészségügyi szempontok, a tudományosan bizonyított tények és az emberi jogok tiszteletben tartásán alapul.**

Budapest, 2005. január 14.

Aláírók:

Csernus Eszter jogász, a Társaság a Szabadságjogokért HIV/AIDS és Betegjogi programjának vezetője

Csorba József főorvos, a Nyírő Gyula Kórház Drogambulanciájának vezetője
Dénes Balázs jogász, a Társaság a Szabadságjogokért egyesület elnöke
Funk Sándor főorvos, a Nyírő Gyula Kórház Addiktológiai Osztályának vezetője
Németh Zsolt rendőr ezredes, a Rendőrtiszti Főiskola főigazgató-helyettese
Pelle Andrea ügyvéd, a Társaság a Szabadságjogokért Jogsegélyszolgálatának vezetője
Rácz József pszichiáter, a Kék Pont Drogkonzultációs Központ vezetője
Ritter Ildikó kriminológus, az Országos Kriminológiai Intézet kutatója
Sárosi Péter történész, a Társaság a Szabadságjogokért Drogpolitikai Programjának vezetője
Veres Ilona szociális munkás, a Drogprevenációs Alapítvány vezetője

A kiadmány hitelül:

Sárosi Péter s.k.